

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gid. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrť leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — **Rekopisi**
se ne vračajo, npla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

**Komur s koncem prvega četrtletja na-
ročnina poteče, naj se kmalu dalje naroči, drugače
bode si sam kriv, če mu list ne bo redno dohajal
ali se celó ustavil. Tudi zaostala naročnina se nam
naj kmalu doloži!**

Opravništvo „Slov. Gospodarja“.

Ubogi Slovenci na Koroškem.

Kakor v kakem mestnem hramu po več rod-
bin, jednako prebiva po našem cesarstvu več na-
rodov: Nemci, Magjari, Italijani, Judi, Rumuni
in Slovani. Mir in zastopnost med jimi je potreb-
na. Drugače je cesarstvo v nevarnosti razpasti.
Ali mir, zastopnost, sloga je mogoča le na pod-
lagi vseskozne pravičnosti. Nobeden narod ne sme
drugemu delati sile in krivice. Vera, navade, na-
rodni jezik morajo vsakemu ostati nedotakljivi.
Kdor se iz takih reči norca dela, ali jih zatiruje,
ta žali ves narod in mu streže vzeti narodno živ-
ljenje. Posebno velja to gledé narodovega jezika.
Zgubljeno vero zamore ljudstvo z božjo pomočjo
zopet dobiti, stare navade z boljšimi zameniti,
vzemi mu narodni jezik, pa si ga uničil. [Zato pa
tudi nič tako ne zaboli in ne razljuti celih
narodov, kakor če jim kdo od Boga, stvarnika
človeške nature, podeljeni narodni jezik pači, za-
sramuje ali — zatiruje. Tukaj napne žaljeno ljud-
stvo vse sile, da odbije napad in zabrani narodno
smrt. Velika cesarstva, lepa kraljestva, mogočne
države so uže propale, ker so različni narodi v
njih bili žaljeni, teptani in v nevarnosti narodnega
uničenja. Večjih sovražnikov našemu cesarstvu bo
torej težko najti od onih zaslepljencev, ki hočejo pri
nas vse pomagjariti ali ponemčiti. Naši magjaroni
in nemčurji so nevarnejši od Prajzov in Turkov.
Vsem zunanjim sovražnikom se zamoremo obra-
niti, če smo doma složni. Ali kaj hočemo opravi-
viti, če smo doma, kakor pes in mačka, med se-
boj nesložni, razjarjeni in razdraženi!

Sodeželjanom narodne pravice krčiti je tako
grdo djanje, da se ga vsak poštenjak sramuje.
Še celó naši magjarski in nemški liberalci si ne

dajo tega radi očitati ter žaljene narode tolažijo
s glasovitim členom 19. osnovnih državljskih pravi-
c od 21. dec. 1867. Člen se glasi: „vsa na-
rodna plemena so v državi jednako-
pravna (imajo jednake pravice), vsak
narod ima pravico svojo narodnost in
svoj jezik čuvati in gojiti. Jednako-
pravnost vseh deželskih jezikov v šoli,
urađu in javnem življenju priznava se
od države. V deželah, kder stanuje več
narodnih plemen, naj bodo šole tako
ustanovljene, da se vsakemuteh plemen
dajo potrebni pomočki za izomikanje v
svojem jeziku (materinščini) in da se ne
sme nihče siliti naučiti se katerega dru-
gega deželnega jezika.“ Tako veli postava. Ali
kaj pomaga ona nam Slovanom in Rumunom, če pa
se ravno nemški in magjarski liberalci, ki sedaj
gospodujejo, za njo v djanjskem življenju malo ali nič
ne brigajo ter ponemčujejo in pomagjarujejo na vse
kriplje! Posebno Magjari kažejo tukaj, da so res
surove turške krvi. Kajti ravno sedaj sklepajo po-
stavo, po katerej bodo vse otroke na Oggerskem
posilili z učenjem hrapavega magjarskega jezika.
Magjarom podobni so pri nas tisti Nemci, ki se
dajo od liberalne ustavoverne stranke voditi, ter
mislijo, da bodo s časom vse ponemčili in tako
10 milijonov Slovanov (Čehe, Poljake, Rusine,
Hrvate in Slovence) narodno uničili in nemštvu
vcepili, najbolj s pomočjo nove šole. Uže bivši
minister Beust je djal: da bo Slovane „k steni
pritisnil“. Slovani trpimo krhanje svojih narodnih
pravic povsod več ali menje, Slovenci menda bolj
kakor drugi, in med nami najbolj Slovenci na
Koroškem. Tukaj štejemo 6 dekanij popolnem slo-
venskih, 5 pa takih, ki so vsaj do pol slovenske.
Skupaj je Slovencev na Koroškem 122.500. Kako
se tem godi gledé §. 19. naj pojasnijo sledeče
opazke. Drugod imamo Slovenci nekaj poslancev,
političnih društev in časnikov, s kterimi se brani-
mo. Korošci nimajo nič! Ko bi ne bilo v Celovcu
družbe sv. Mohorja in Slov. Prijatelja, po deželi
2379 drušvenikov sv. Mohorja, nekaj naročnikov

slovenskih novin zraven peščice narodnjakov, zlasti duhovskega stanu, reči bi morali, da jih je ponemčevalna povodenj uže poplavlila vse in zalila. Tem trdneje deluje ponemčevanje, katero tamošnji učitelji zavedno na vse kripnje pospešujejo. Koroški učitelje so lani imeli shod v Celovcu. Sklenili so take sklepe, ki naravnost merijo na popolno ponemčenje Slovencev. Vsaka beseda je debela zaušnica §. 19. Nekatere točke kažejo na hudo zaničevanje slovenskega jezika med tem ko druge drzno segajo v pravice staršev, ki se tem vendar morajo privoščiti, dokler ti sami, a ne učitelji, otrokom za jesti in obleč skrbijo. Nemčurski učitelji so sklenili 1. učitelj govori le nemški, in le s takimi otroci po slovenski, ki res nemški celó nič ne znajo, vendar le tako dolgo, dokler si ne bodo ti par nemških besedic zapomnili, potem se vé le nemški, 2. slovenski pa učitelj ne sme govoriti pravilno, ampak navadno „koroško bledsko“. [Menda n. pr. „her lerer, Francel mene in in hrbten. Du, der hunt niks poterfen in das štajn, er pajs in dir blačen porajs. Du niks tajč pohrusten ih dih ferklogen paj di ger lerer, ta dih poštrafen?]. 3. otrokom se ukaže med seboj govoriti le nemški 4. staršem se naroči doma govoriti zopet samo nemški. Pameten trezen človek bi mislil, da se mu sanja. Ali ne sanja se nam ne! Nemčurstva naduti učitelji na Koroškem so res sklenili v Celovcu dne 22. avg. 1878. tako postopati zoper tamošnje Slovence. Mislimo, da bo to koroškim Slovincem vendar prekosmato! Nadejamo se, da se bodo po zgledu Goričanov in Primorcev vzdramili, osnovali politično društvo ter vsaj protestirali ali ugovarjali na postavni način zoper tako goropadno nasajanje učiteljev v narodne pravice svoje v kljub členu 19., ki razločno veli, da se nihče ne sme siliti v naučenje drugega deželnega jezika. Skrajni čas je, da se ti gospodje zavrnejo k svojej abedi in jim razloži, kolik razloček je komu priliko dati, da se nemški nauči, ali pa ga naravnost v to siliti poleg zaničljivega zasramovanja njegovega maternega jezika!

Cerkvene zadeve.

Sveto leto s pripravnimi molitvami. Teh knjižic, izdelanih od graškega škofa dr. Zwergerja, in na svitlo danih v slovenskem jeziku od bivšega ljubljanskega stolnega dekana g. Jožefa Zupana, je še nekaj iztisov. Prodaja jih g. Šverljug v Ljubljani (Laibach) iztis po 6 kr.

Graški škof so poprosili v Rimu, naj bi se dovolilo, da bi velikonočna spoved veljala tudi za svetoletno, ker bi drugače mnogo ljudi, posebno mestnih, utegnili opustiti drugo, morebiti tudi prvo.

Prva konferenca sv. Vincencija v pomoč ubogim se je osnovala v mariborski škofiji dne 2. marca 1879 in sicer pri sv. Magdaleni na prizadevanje tamošnjega bralnega društva. To društvo je namreč obhajalo svoj občni zbor; ob tej

priliki se je predsednik č. g. dekan T. Rožanc hvaležno spominjal dobrotnikov društva: Mil. kneza in škofa, Grofa Lilienthala itd. Po končanem zboru se je razgovarjalo o utemeljitvi konference sv. Vincencija. Navzoči so bili razuu imenovani še preč. g. kanonik Kosar v imenu Mil. knezoškofa, potem zastopniki graške konference: inženir g. M. Simmettinger, usnjar g. J. Dollinger in profesor dr. Eugen vitez plem. Mor. Prva dva sta v širnej besedi razložila pomen in namen konference sv. Vincencija, kar je tako zdalo, da so navzoči takoj pripravljeni bili za osnivanje take konference. Pod predsedništvom g. Simmettingerjevem prebrala so se potem pravila, sprejela in se na tej podlagi utemeljila prva konferenca v naši škofiji. Oglasilo se je 8 djanški sodelalnih udov, zvečinom mojstri in delavci na velikih delalnicah južne železnice. Predsednik je eden izmed teh. Bog blagoslovi dolgo uže zaželeno podjetje in mu nakloni obilo delalnih pa tudi podpornih udov.

Hiralnico za uboge osnovali so v Ljubljani. Da bi njej potrebnega denarja laglje pripravili, osnovali so loterijo s podarovanimi dobitkami. Od 100.000 sreček je prodanih uže 80.000 in se je nadejati čistega dobička 20.000 fl. Velikonočni terek bo srečkanje!

Turkinjo krstili so v frančiškanski cerkvi Kreševske v Bosniji dne 16. marca t. l. Mlada in zala deklica je bila zaročena z nekim bogatim Turkom, ki je pa na den poroke bil jako pijan. Na to je nevesta zapustila nevrednega ženih in z dovoljenjem svoje matere, ki je pred mnogimi leti bila poslana v mohamedansko vero, prejela sv. krst in postala ud sv. katoliške Cerkve. Katoliki se tega močno veselijo in jih je na kope privrelo gledat prej nezaslišanega prizora!

Gospodarske stvari.

Koprivolistni grmičasti fažol.

M. Med raznimi sortami fažola, ki se zdaj od semenskih trgovcev na prodaj ponujajo, je, kakor je večletna skušnja pokazala, koprivolistni grmičasti fažol vse priporočbe vreden. Ne le kot zeleno sočivo v stročju prirojeno na vrtih, ampak tudi kot poljski sadež zasluži, da se sadi in prireja. Tudi vinorejska šola v Mariboru ga je že več let pridelovala in zato hočemo tukaj skušnje, kakor jih g. Jul. Hansel, adjunkt na imenovani šoli, v Dunajskem časniku „Prakt. Landw.“ podaja, svojim bravcem podeliti. L. 1876. se je od prvega semenskega trgovca v Erfurtu Haage & Schmidt nekoliko semena od te fažolove sorte naročilo z namenom, da bi se kot sočivo na vrtu pridelovala. Ali že ta prva skušnja je tako hvalevredno izpala, da so bili poskuševalci popolnoma zadovoljni. Nasadil je toliko stročja prav njeznega in okusnega, da se je brž začelo misliti, kako bi se na dalje ta koristna rastlina zarejala

in pridelovala. Ker je prvo in drugo leto tako obilno zrnja obrodil, se je tretje leto 1878 poskusilo, koliko je ta novi fažol rodovitniši in boljši od rane, žolte soje. In res se je tako dobro obnesel, da se je pokazalo, da se pod našimi obnebnimi in vremenskimi razmerami soja z grmičastim fažolom še primeriti ne da, kamo le, da bi ga soja izpodrinila. Zrnja je odrodil za polovico več, ko soja na jednako velikem prostoru, pa tudi za dva meseca prej zazoril, ko soja vkljub mokrotnemu in hladnemu vremenu lanskega poletja. Njiva, na kateri se je grmičasti fažol pridelal, se je še tisto jesen z drugim jesenskim sadežem obsejala in še ta je dozoril. Ta fažol je toraj posebno primeren za pridelovanje na njivah, ker se polje vsled njegove rane zrelosti še lahko za vsako ozimino pripraviti more. Vrh vsega drugega pa ta fažol ne potrebuje preveč svetlega in solnčnega prostora, in je tudi s tesnim prostorom zadovoljen. Posebno se toraj prilega za sadenje med kuruzo, kar je zlasti za malega posestnika velike koristi. Vseh teh haskov soja nima. Pri omenjeni poskušnji se je na 1 ar 2 kilo semena 26. aprila posadilo. Požel se je fažol že 28. julija in obrodil je zrnja 61 kilo slame in stročja pa 28.2 kilo. Na hektar bi se toraj 200 kilo semena potrebovalo, pridelalo bi se pa 6100 kilo zrnja in 2820 kilo slame in stročja. Ker hektolitrov tega fažola tehtata 84 kil, bi se toraj na hektari polja pridelalo, ako se seme odtegne, 70.2 hektolitrov zrnja, s kakoršnim pridelkom bi mogel kmetovavec zadovoljen biti.

Zemlja, na kateri se je grmičasti fažol za poskušnjo sadil, je rodovitna, globoka in precej vlago prepuščajoča prst, sicer pa bolj hladna in topa ilovica. Pred fažolom je bila z belim kapusom obsajena in toraj tudi za ta sadež pognojena. Ker je bilo vreme neprenehoma deževno in se fažol ni mogel več ko jeden krat okopati, osipati pa celo ne. Niti zemlja, niti vreme toraj temu fažolu ni bilo preveč ugodno. Kako se koprivolistni grmičasti fažol po svoji izredni rodovitnosti odlikuje, tako se že po svoji vunajni podobi od drugih fažolovih sort razločuje. Rastlina prav hitro raste, pa zareja primeroma le malo listja in le redkokdaj 30 centim. visoko vzraste. Rast njegova je toraj le mala. Listi so lepo, svetlo, temnozeleni, površje mehurčkasto, kakor pri koprivi, od koder tudi ime. Dozdaj se je v Mariborski vinorejski šoli skozi tri leta prideloval, in ni se na njem nobena bolezen opazila. Tudi živali se ga ni nobena doteknila. Obilni cvet proti vremenskim neugodam ni občutljiv in tako tudi nasad stročja od vremena ni odvisen. Med vsemi sortami fažola, ki so se o isti dobi posadile, ostalo je stročje fažola koprivnika najdalj časa nježno in za prikuho pripravno. Zrno je srednje debelo, ledničasto, se lahko in mehko skuhla in je dobrega slaja. Tudi posprava njegova, ki v suho, vroče poletje pade, nima nobenih situosti in težav. Stebričevje

je tenko in se zlasti na ostervih hitro posuši. Toraj kmetovavci poskusite ta novi fažol. Seme se dobi v vinorejski šoli v Mariboru.

Nekaj o koreninskih izrastkih pri koščičastem sadu.

M. Na vrtilih in po sadunosnikih, po katerih je kaj dreves koščičastega sadja posajenih, se nahajajo okoli sliv, češpelj, mirabel, črešenj itd. dosti krat celi grmi koreninskih izrastkov, ki so pa staremu drevesu zelo na kvar. Le redkokdaj postanejo taka drevesa stara. Navadno se ti zaje-davci pripisujejo temu, da je tudi staro drevo iz takega koreninskega izrastka prirastlo. Bolj resnično pa je, da so se korenine poškodile staremu drevesu, okoli katerega se zemlja pogosto prekopava, prebada, orje itd., in tako ali tako ranile. Koščičastega sadu drevje se navadno le bolj plitvo zasaja, če se hoče obilnega sadu dobiti od njega. Tam, kder se je pa drevesu korenina ranila, postane pozneje nekakošna klobasa, iz ktere začno mladi izrastki poganjati. Prigodi se, da se korenine, ki celo plitvo ležé, ali pretrgajo, presekajo ali prebodejo. Na koncu takih prikrajsanih korenin se koreninski izrastki najrajši zaredé. Ravno tako tudi izrastki, ki iz debela poganjajo, tako imenovani volkovi, (Wasserschösslinge) drevesu močno škodujejo, ker ga zelo slabe v kroni. Če se ti izrastki z ostrim nožem ne odrežejo, nastane na istem mestu vsako leto cel šop novih takih izrastkov. Iz vsega povedanega sledi, da se mora okoli dreves koščičastega sadu le plitvo kopati ali bosti, da se korenine ne ranijo, ki bolj plitvo pod drnom ležé.

M. Pomoček zoper deževne gliste. Zgodi se, da se v cvetličnih loncih gliste zaredé, po katerih rastline v loncih škodo trpé. Da se gliste preženó, se morajo rastline v loncih z vodo zalivati, v kateri je blizu deseti del zmlettega divjega kostanja pomešanega. Gliste iz prsti izlezejo in poginejo. Tudi suhi divji kostanj je dober.

Girstmayr, Mullé, dr. Duhač, Seidl itd. so lepo čekali skupaj ter zborovali zbor mariborske podružnice kmetijske družbe nemško-stajarske in se z dr. Klinganom pogovarjali o povzdigi kmetijstva. Sklenoli so vinogradi se ne izkreniti, kder se ne splača njivo obdelovanje. Krminske rastline se naj sejejo ondi, kder to kaže. Zastran živinorejstva se naj gleda bolj na dobre krave mlekarice. Postava o povzdigi živinorejstva se ima prenarediti. Potrebno število bikov morajo srenje priskrbeli, v Mariboru pa se ima živinski zdravnik namestiti s primerno plačo. Seidl je pa djal, kmetijstvo naj postave branijo. Čudno, da Seidl vecni prejetega ni bolj pomislil? Sojino seme se dobi 1/2 pinta ali bokala po 20 kr. v Kopru. Adresa se naredi: g. J. Kristan profesor, pošta: Capodistria, Kustenland.

Sejmovi na Štajerskem 3. aprila Artič, 4. aprila Ivnik, Arnauž, Straden, Ormož, Slov. Bistrica Brašlovce.

Sejmovi na Koroškem 1. aprila Eberštajn, 4. aprila sv. Andraž, 5. aprila Terbiž, 7. aprila Požarnica, 15. apr. Drauberg zgornji, Renweg, št. Paul, Althofen, sv. Lenart.

Dopisi.

Iz Travnika v Bosni. Uže 9 mesencev je preteklo, odkar smo rezervisti svojo domovino žalostni zapustili in se podali nad divjo turško druhal. Pri Gradiški napravili so nam naši vrli pijonirji most črez Savo, katero je naša 7. divizija takoj prekoračila pod poveljništvom vojvode Württemberga. Prvi den imeli smo lepo vreme, drugi den pa nas je na poti v Banjoluko mučila strašanska vročina. Pripekalo je solnce, kakor bi z bukovim vejevjem kuril; celih 8 ur ni bilo kapljice vode dobiti; vojaki so omedlevali in padali tako, da jih je pri vsakej telegrafnej štangi po več obležalo. Ko smo pa v tabor prišli in 2 uri počivali, zatemnilo se je nebo in brž ulil silen dež, ki nas je pral celo noč in še drugi den do 11. ure. Zopet jih je mnogo bolenih zaostalo, drugi pa smo blatni in mokri drapali urno in urno naprej v Banjoluko, potem v Vakuf, Ključ, Jajce, Travnik in naposled v Livno, katero smo 28. sept. po dvadnevem boju dobili v svojo oblast. Na dolgej poti doživeli smo le malo lepih dni. Cele dni in tedne smo pod milim nebom prenočevali. Najhujše nagajal nam je pa glad, ker so nam vozniki predaleč zaostajali. Ko smo Livno vzeli, nadejali se smo, da nas bodo domov spustili proti Spljetu, od koder bi se po morju odpeljali v Trst ali Reko in potem vsak po železnici podal na svoj kraj. Ali močno smo se ukanili. Slovenski reg. 18. Kuhn moral je ostati v Livnem, mi drugi smo pa morali zopet nazaj plezati po skalnih višinah v nižavo in mesto Travnik, ki je precej na sredi cele Bosne in Hercegovine. Sedaj so se le starejšim rezervistom pešakom želje izpolnile, ter so smeli domov! Od naše ženijske kompanije pa so le 68-letniki odpust dobili, drugi smo ostali morali, kar nas jako hudo zadevlje, posebno one, ki smo oženjeni in imamo kmetije na skrbi. V takej nezgodi je tudi dopisnik! Če ne dobimo v kratkem odpusta, bodo se nam posestva znatno shujšala, gotovo ne na korist deželi in davkarijam. Zato bi močno želeli bilo, ko bi se deželni ali državni poslanci za nas nekoliko potegnili in pripomogli, da bi domov smeli vsaj tisti vsi vojaki, kateri so lani bili v vojski!

A. Kovačič.

Iz Golavebuke pri Slov. Gradcu. (Kujaven klicar). Pred nekaterimi leti nam je umrl naš klicar pri cerkvi, vrli Š. Kopčar. Oznanjeval je pridno tudi za našo občino, to pa pri prvem pa tudi pri drugem sv. opravilu, namreč pri farnej cerkvi št.

Martina. Vse potrebne razglase je oznanjeval za 1 fl. Sedaj je drugače. Naslednik oznanja večji del le pri prvem opravilu, ko je daljnih ljudi le malo navzočih. Naša občina mu je za to, da je tudi njene razglase naznanjal, dajala 2 fl. S tem pa ni bil zadovoljen in se je odpovedal, za našo občino izklicavati. Tudi je prepovedal, da bi kdo drug na istem mestu naše razglase ljudem naznanjal. To je naše srenjčane in gotovo tudi predstojnika razžalilo. Saj se ne more od tega tirjati, da bi moral on sedaj okoli hoditi ljudem na uho praviti, kaj sodnija ali okrajno glavarstvo itd. tirja. Da bi tako postopal kak neizobražen človek, bi se toliko ne zmenili za to, ali čudno, da izobražen mož razklicovanje na navadnem mestu brani. Vsakako bo pa srenja vse c. k. okrajnemu glavarstvu predložila na razsodbo!

Iz Orehove vesi zunaj Maribora. (Letina, razujzdana mladina). Kmetje smo se pretečeno leto veselili, da, kar so nam prejšnja slaba leta zadolžila, bomo pa letos nekaj poravnali. Pa bil je račun brez krčmarja! Poljski pridelki imajo sramotno ceno; davkov in plačila je pa čezmerno. Nikjer ni slišati, da bi se davki zmanjšali, temveč liberalci jih vedno „vintajo“ navzgor. Zimina je pod snegom močno trpela, tretji del je uničen. Trs je v nekterih krajih močno pozebel. Razujzdana mladina, ponočni pobalini, dostikrat tako razsajajo, da si še pošten človek po noči varen ni! Nedavno so ponočnjaki iz Rač prišli razsajat. Ob polnoči so se v Hotinjo ves podali, in krčmarja primorali, da jim je žganja dal. Pijani začnejo po vesi razsajati in kleti, da je bila groza. Nek kmet šel je iz hiše gledat, kaj se zvunaj godi. Komaj jim je všel. Začeli so s sekirami in koli po vežinih vratah biti in plot lamati, da so se v hiši spavajoči močno prestrašili. Kdo vé, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi ne bili veški fantje prišli in te razbijalce pograbili. Odgnali so jih k županu, kder so morali storjeno škodo poravnati. Za take ponočnjake bi bil dobro zdravilo „oksencent“. Vi starši! Kdo pa je razujzdanosti takih otrok kriv? Jabelko ne pade daleč od drevesa!

Od sv. Petra pri Radgoni. (Požari — uboj — vreme.) V ponedeljek 17. sušca zvečer je nastal ogenj v Kneževskem vrhu ter tako grozno razsajal, da je 4 hrame upepelil; drugi dan pa je začelo goreti v Policah pri tamošnjem vrlem krčmarju in občinskem predstojniku Fr. Lasparju. Ker je bilo povsodi vse suho, se je ogenj tako naglo širil, da je bilo v $\frac{1}{4}$ uri skoraj vse poslopje uničeno. Več hrupa in govora pa je napravil strašni uboj, ktereга je storil Ferd. Zemljčič, posestnik v Policah ubivši Janeza Holzmana viničarja stanujočega tudi v Policah. Bilo je 20. sušca zvečer, ko sta se omenjena dva moža, bržčas obadva nekoliko pijana, vračala iz vinograde vsak na svoj dom. Na potu sta se nekaj sprla, kjer je prvega tako jeza obšla, da je s vso silo mahnil z motiko po glavi Janeza Holzmana

da se je ta koj na zemljo zgrudil in pri tej priči mrtev ostal. Ljudje ne omiljujejo ne ubijalca pa ne ubitega, ker bila sta obadva prava ničvredneža, vendar usmiljeni Bog vsakega človeka varuj takega groznega zločinca, kakor tudi take nagle in neprevidene smrti! Vreme smo, hvala Bogu! od 1—21. sušca imeli vedno lepo toplo, kar je pripomoglo, da se je že mnogo po vinogradih okopalo, ker veliko kopačev iz Prekmurskega k nam prihaja, iskat si dela in zaslužka. V soboto 22. sušca pa je začelo deževati, ter po malem dežilo v soboto in v nedeljo, 24. sušca je pa začelo snežiti, kar je kop ustavilo, in Prekmurci so se morali vrniti domov!

J. Duh.

Politični ogled.

Astrijske dežele. Ostanemo pri tem, da od sedanjih liberalnih poslancev državnega zbora nimamo pričakovati druga, nego od leta do leta večjih bremen in rastočih dolgov. Nov dokaz nam je proračun državnih potroškov za l. 1879. Te so od lanskih 405 milijonov srečno potisnili do 418 milijonov, znesek obresti za državni dolg pa do 96 milijonov, t. j. več kakor znaša vsa gruntna štibra. Dohodke iz dač so tudi grozno pomnožili pa bo jih vendar premalo, namreč 392 milijonov. Zato bodo ministri šli zopet na posodo jemati; pravijo, da bo treba izposoditi 76 milijonov, in res hoče neki že kmalu finančni minister izdati za 100 milijonov gold. dolžnih pisem, za katera bodemo morali 4% obresti v zlatu plačevati, t. j. poprek 8%, ker zlato več velja, kakor srebro ali bankovci. In vendar so liberalni poslanci pred 6. leti svojim volilec obetali, kako bodo vse lepo uredili in blagostanje ljudstva pomnožili! Drugo žalostno skušnjo moralo je ljudstvo te dni čakati. Oderuhi so povsod črez red nesramni postali. Zato so nekateri poslanci ministra dr. Glaserja vprašali, ali on ne misli na potrebno postavo zoper oderuhe? Minister pa jim je djāl, da je sicer oderuška postava lani za Galicijo sklenena dobro djala, vendar preden se kaj jednakega za ostale naše dežele sklene, treba je še po deželah popraševati, ali so oderuhi res tako hudi, kakor se pripoveda! No, imenovani poslanci so hotli potem razgovor pričeti, da bi ministru dokazali potrebo oderuške postave. Ali čuda velika, večina poslancev razgovora ni pripustila, t. j. po oderuhih stiskani volileci nimajo pričakovati pomoči od liberalnih poslancev, kakoršni so n. pr. doktor Duhač, doktor Forreger, Seidl, Petritsch itd. Proč ž njimi! Močno osupnilo je nemške in magjarske trgovce pa tudi poslance, da Srbija neče z Avstrijo sklenoti tako ugodne kupčijske nagodbe, kakor z Rusijo, Francijo in Anglijo! Menda Srbi pretrdno pomnijo predlanske ljubeznjivosti magjarskih in nemško-liberalnih listov ob priliki srbsko-turške vojske?! — Vojni minister bode bržčas odstopil;

preslabo je zavračal neumne napade liberalnih turkoljubov v delegaciji na našo vrlo vojsko, ki je lani toliko prestala v Bosni in Hercegovini. Mesto Szegedin je še sedaj globoko pod vodo, ki le malo odteka. Bojijo se celó, da sploh ne bo vsa odtekla! Ljudje se vračajo pa zopet odhajajo. Mesto je bržčas na dosedanjem prostoru za vselej uničeno! Koroški poslanec Oliva si je žile prerezal in umrl. V Trstu se vršijo nove volitve za tamošnji mestni in deželni zbor. Lahoni so v 3. razredu propali, odločili bodo volilci 1. razreda in Slovenci iz okolice! Kajti v 4. in 2. razredu so lahoni zmagali! O bosenskih kristijanih slišimo tužne vesti, čeravno bi jih bili lani naši junaki imeli rešiti mohamedanske tlake in rabote. Izmed beguncev, ki so po zimi morali domov, je mnogo gladu in mraza umrlo in sedaj je Sarajevska vlada dala razglasiti, da ne smejo iti sejati, dokler jim tega ne dovolijo begi, age in spahi. Tako vsaj poročajo novine. Žalostno! Odkar je Filipovič odšel, je več magjarske nego prave avstrijske politike ondi videti!

Vnanje države. Dne 23. marca so zastopniki avstrijske in italijanske vlade obhajali 30letnico bitke pri Novari, kder je slavni naš Radecki zmagal. Pri tej priliki se je razkril lep spomenik na bojnem torišču. Razdraženi Italijani so pa prišli svečanosti motiti tako, da je nastal tepež. Sv. oče Leon XIII. so čakali veliko veselje. Razprtje med katoliškimi Armenci na Turškem je konec; glavač razpornikov po sili patrijarh Kupeljan se je spokoril in sedaj na poti v Rim, da si tukaj izprosi odpuščanja. Francoski katoliki, naprej nadškofje in škofi, začeli so se upirati freimavrskeji vladi, ki hoče vse šole razkristijaniti. Švicarji so smrtno kazni za zločince zopet upeljali, ker brez nje ni bilo več prestati. Nemški cesar je bolan obhajal svoj 83. rojstni god. Blizu Vetljanke na Ruskem je zopet 1 človek zavolj človeške kuge umrl. Vendar kuga Rusov ne moti. Zopet prihajajo na dan velikanski naklepi. Ob Kitajskeji meji v Semipelatskem snujejo veliko tržišče za kupčijo s Kitajskim, proti Afganistu porivajo vedno več vojakov iz Hvalinskega morja. Angleži so zaradi tega zopet močno razburjeni, posebno ker se Jakub-Khan neče mirno pogoditi. V Afriki dobili so novega sovražnika. Divji Bosuti so se zvezali z Zulu-Kafri in grabijo angleškeji vojski za stran in v hrbet. Kaj bo na Turškem, to je težko reči: Grki žugajo z vojsko, Bolgari ne pustijo Turkom zasesti Balkana ter hočejo Rumelijo in Macedonijo združiti in še le potem kneza izvoliti. Slovenec Hubmajer pa je baje uže s 4000 vstašev zopet črez mejo vdrl v Macedonijo in vzel Egri-Palanko! Kmalu utegnemo od ondot slišati o znamenitih rečeh, posebno ker se zopet govori, da bo avstrijska vojska vsakako mahnila proti Novemupazarju itd. V severnij Perziji je zemljo stresel strahovit potres tako, da je 1100 ljudi smrt storilo!

Za poduk in kratek čas.

Iz Gradca do Sarajeva.

(Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878.)

XIV. Proti desetim dojde mi poročilo, da treba pokopati nekega vojaka, ki je nesrečno v silovitej Bosni utonil. Podam se torej s častnikom, ki je imel danes v taboru nadzorstvo, na kraj, kjer je počival nesrečnik. Daleč tam za Žepčami na visokem peskovitem obrežju ležal je revež. Dva tovarša sta ga položila na dolga 2 hloda in zakrila z zelenimi jelšnimi vejicami. In spremljali smo ga nas četvorica črez njive in travnike, črez strm in grm do ledine, na ktereji so že stali 4 majhni križci v blagi spomin tu počivajočim boriteljem za častno zmago sv. križa nad mohamedanskim polumesencem. Milo se nam je pri srcu storilo, ko smo molili za dušo ranjkega in njegovih 4 tovaršev, naj bi mirno počivali, če tudi v tujej zemlji, daleč od svojih ljubih. Veselo iznenadil pa me je danes proti mraku mladi kat. duhovnik fra Mato Baljić, rojen Sarajevčan, župni pomočnik na Osovi, dobri 2 uri zunaj Žepeč v hribih. Ko primaha k mojemu vozu, veli rekoč: Eto me fratra, katoliškega sveštenika! ker sem slišal, da se v taboru nahaja vojniški duhovnik, došel sem nalašč v Žepče, da ga vidim in mu morebiti kako reč oskrbim. Kako se torej imaš, dragi brate? Nikako, sežem v besedo, ker manjka še za slabo životarenje mnogo reči, kaj bi še le rekel, za dobro življenje? Ta britka tožba je čestitega brata tako privzdignila, da mi je v kratkem času preskrbel 20 jaje po 3 za $\frac{1}{2}$ kr. in 2 piščeti po 50 kr. Sedaj mi je bilo še le moči, cesarjev rojstni dan prav štimano obhajati z nekaterimi drugimi gospodi, ki so bili v goste povabljeni. Kručali smo ravnokar pri slastnej pojedini, ko pripeljejo slavonski vozniki od Vranduka mnogo oslavljenih, bolenih in ranjenih pešcev, kateri so nam dali dovolj posla noter do trdne noči. Najrevnejši so bili v bolnišnico djani prenočevati, da se drugega jutra rano zopet odpeljejo. Leopold Steindl od štajerskega polka Belgier je spotoma umrl. Tudi nekateri drugi so bili na pol mrtvi, da se geniti niso mogli. Sporna vročina in vsled te neugasljiva žeja, zraven pa še glad, so jih največ omamili. Pogled na te trpine in pa neko ne ravno tolažljivo poročilo sta nam bila popolnoma ogrenila veselje, ki nas je bilo črez dan kolikor toliko navdajalo. Došel je namreč o zdrava Mariji urnega pota v tabor nek krščanski Bošnjak z novico, da se turčini nicoj na boj pripravljajo. Le tje gor v hribe pogledjte, rekel je poveljniku taborskemu, kazajé z desnico na desno obrežje Bosnino, in zapazili boste, kako se neprijatelj zbira od vseh strani! In res! videti je bilo, kako se je Žepčanom v hribe mudilo. Četa za četo je dirjala v šumo. Nenavadno gibanje je na-

stalo v onem delu mesta, ki leži na desnem bregu obilne Bosne. Poveljnik je takoj ukazal, da se kanonirji in pešaki postavijo na kraj, od koder bi bilo slučajno pričakovati napada. Štiri kanone so namerili proti mestu naravnost na mošeje, da bi pri prvem puku iz turške puške vse upepelili. Brzo je bilo vse uredjeno in za vse mogoče slučaje za silo poskrbljeno. Ob osmih zadonele so po taboru trompete, kakor da bi se podali vsi po navadi h počitku; to pa za to, da bi nas sovražnik tem preje zgrabil, misleč, da uže dobro spimo. A spanje naše je bilo le zajčje. Se vé, kdo bi mogel o takih razmerah mirno oči zatisniti, ko je povsod hrušč in trušč, strah in trepet, jeza in nevolja, da si mnogokrat brez potrebe, kakor tudi to noč. Zvedeli nismo, kaj je turčine preplašilo, da niso izvršili svojih namer. Znali smo le to, da imajo grozen strah pred kanoni. Kedar začnejo ti divjaki svinčnato zraje po nasprotnikih sipati, nij ga turčina junaka, ki bi ne smuknil izza grma in bežal, da so mu pete na potu. Vrh tega so bili še 4 odlični mohamedani v trdnjavi zaprti, katerim se je napovedalo, da bodo brez odloka ob glavo djani kakor hitro se pripeti kako nasilstvo od njihovih rojakov. V noči smo le to opazovati zamogli, kako so si iz višin znamenja dajali z ognjenimi hlodi, s katerimi so po zraku krlili, vzdigovaje jih sedaj navzgor, sedaj nazdol. Ker se nam nicoj ničesar nij prigodilo neljubega, prespali smo prihodnje noči tem mirneje, ker je bilo upati, da vstaši nimajo dovolj moči, niti dovolj poguma, napasti našo gnezdo.

(Dalje prih.)

Smešničar 13. Bila je natakara. Pivci so jo zvali Mimo. Nekokrat je morala Mima v sodnijo. Tukaj jo sodnik po svojej uradniškej navadi vpraša: kaj vam je ime? Mima se pa začne smejati in reče: pač smešno, da me g. sodnik tako izprašujejo, saj me dobro poznajo; še snoči so mi večkrat djali: Mima, prinesi no še 1 liter.

Razne stvari.

(Novince za regim. Hartung) odbirali bodete 2 komisiji. Prva bo poslovala za Slov. Gradec in Mahrenberg (623 mladenčev je pozvanih) dne 2. 3. 4. in 5. aprila; Šoštanj (272) dne 7. 8. aprila; Gornji grad (338) dne 15. in 16. aprila; Vransko (224) dne 18. in 19. aprila; za okolico celjsko in Laško (1141) dne 21. 22. 23. 24. 25. 26. in 28. aprila, mesto celjsko (36) dne 29. aprila; Brežice in Sevnico (587) dne 1. 2. in 3. maja; Rogatec (325) dne 9. in 10. maja; Šmarijo (441) dne 12. 13. in 14. maja, Konjice (588) dne 15. 16. in 17. maja, Slov. Bistrico (391) dne 19. 20. in 21. maja. Druga komisija za okolico mariborsko in sv. Lenart (1322) dne 1. 2. 3. 4. 5. in 8. aprila, za mesto (79) dne 9. aprila, Ptuj (1084) dne 15. 16. 17. 18. 19. in 21. aprila;

Ormož (412) dne 23. 24. in 25. aprila; Radgono zgornjo in Ljutomer (770) dne 26. 28. 29. in 30. aprila; Radgono (276) dne 2. in 3. maja; Cmurek (528) dne 5. 6. in 7. maja; Arvež in Lipnico (1090) dne 9. 10. 12. 13. 14. in 15. maja; Wildon (338) dne 16. in 17. maja.

(*Društvo veteranov*) ali dosluženi vojakov se je osnovalo v Ptuj. Oglasilo se je do sedaj 65 udov in vabijo se k pristopu vsi bivši vojaki iz Ptuja in okolice. Vse prav. Ali ni prav, da je povabilo nemško. Koliko vojakov trdih Nemcev pa imate doli?

(*Varujte se oderuhov*) prišedših iz Gradea itd. in potujočih po slovenskih trgih in vasnicah. Ponujajo n. pr. 500 fl. na menjico, dajo pa samo 300 fl. ker 200 fl. brž kot činž podržijo. To je 40 %, če menjica velja 1 leto, 160 %, če samo 3 mesence, kar je navadno!

(*Mariborsko mesto*) je lani potrošilo 107.015 fl. Med temi 8568 fl. za šolo, 12.795 fl. za mestne uradnike, 7505 fl. za policaje, 6281 fl. za svečavo in 6200 fl. za uboge!

(*Libaralno gospodarstvo*) se kaj lepo kaže v tem, da je bivšega poslanca Brandstetterja rudnik na cink blizu Sevnice bivšega ministra Beusta brat cenil na 1,000.000 fl. tako, da je finančni minister iz državne kase rad posodil za kopanje cinka 60.000 fl. Sedaj se je pa sodnijski in po dražbi pokazalo, da rudnik ni bil vreden 1 milijon, tudi 60.000 fl. ne, ampak le 50 fl. Kajti za 50 fl. ga je sedaj na dražbi kupil mariborski trgovec g. Pirban. Morebiti je veselo denarje zajemati iz državne kase, ali gotovo žalostno in britko je davkeplačilec zavolj takih potroškov v njo vplačevati!

(*G. dr. Kočevanju*) v Celju je nekoliko bolje. († *Umrli*) je 17. marca več kot 30letni mežnar ljutomerski g. Andraš Bohinec, zvest prijatelj „Slov. Gosp.“ Naj počiva v miru!

(*Obsojeni dijaki celjski*) so se zapstoj pri tožili v Gradcu, zapstoj za sprejetje prosili v Mariboru. Uradni list „Grazer-Zeitung“ zagovarja vse in pravi, da je celjska gimnazija „nemška“, ker je ondi lani bilo 82 nemških in 82 slovenskih dijakov. To je pomota. Kajti lansko poročilo celjske gimnazije navaja 98 Nemcev in 98 Slovencev, kar je pa celo krivo, ker imenik dijakov prejasno kaže le 63 nemških, a 133 slovenskih dijakov!

(*Grdunski tatove*) niso mogli vlomiti v klet dr. Baumana v Framu marib. okraja, pa so mu porezali vsa lani posajena sadunosna drevesa!

(*Konji všli*) so Leopoldu Winklerju in Jožefa Štamcerju na stezi iz Mahrenberga v Muto; prvi si je zlomil roko, drugi nogo! Prvega oče je iste dni umrl po dolgi in hudi bolezni!

(*Celje*) ima letos v srenjskem proračunu primanjkljaj 16 920 fl. Zato bodo Celjani večjo užitnino plačevali, bolj drago jedli, pili in stanovali, kar pa se vé nič ne brani, da nebi zopet istih

dragih gospodov volili v mestni zastop! Kedar ljudje sami sebi zaušnice dajejo, jim res ni pomagati!

(*V Mariboru*) je bila 17. marca godba v gledališču za Szegedinčane, toda poslušalcev je zmanjkalo in toraj tudi denarjev za Magjare!

(*Nadučitelj*) v Negovi je postal g. Jurij Bregrant, podučitelj v Arji vasi Celestin Maušic, nadučitelj v Ponkvi g. Obersky je dobil zboljšanje plače!

(*Pri belem dnevu napalo*) je 5 pobalinov na stezi pri Vojniku 2 popotnika ter enega tako sklalo, da je nesrečnež zvečer od zdravnika in spovednika bil najden brez zavesti dne 24. marca.

(*Dražbe*. 29. marca Jan. Semedrovič v Šmariji 1900 fl., 31. marca Anton Čeh v Zamarkovi 1000 fl., Anton Škvorec v Vičaneu 300 fl., 1. aprila Ana Krajnc 800 fl. v Konjicah, Marija Vidovič v Sakovem 550 fl. Andrej Cebej v Lančji vasi 230 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

Mesta	Pšenica	Rž	Ječmen	Oves	Turšica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	6 20	4 30	4 20	2 50	4 30	4 30	4 20
Ptuj	5 80	3 90	3 80	2 80	3 80	3 90	4 —
Varaždin . .	5 20	3 20	3 40	2 30	3 40	3 20	3 10
Dunaj } 100 Klg.	9 55	8 23	8 33	6 45	5 95	6 85	—
Pešt } 100 Klg.	9 15	5 90	6 30	5 65	4 75	4 65	5 —

Loterijske številke:

V Trstu 22. marca 1879: 31, 22, 71, 33, 63.
V Lincu „ „ 68, 32, 60, 69, 5.
Prihodnje srečkanje: 5. aprila 1879.

Podpisani naznanja, da je v gosposkej ulici štev. 11. odprl novo prodajalnico
za moko in deželne pridelke
ter priporočuje slavnemu občinstvu svojo vselej dobro odbrano zalogo vsakovrstne moke, sočivja, pšena, rolanega ječmena; prodaja na veliko pa tudi na drobno po najnižji ceni. Blagovoljnih prejemnikov prosi
2—3
J. Krečmer.

Spomin za sveto birmo

se dobiva lično vezan za 40 kr.
v platno s zlatim obrezom za 50 „
pri Antonu Novaku, bukvovezarju v Mariboru.
2—2 Tretji natis „Venca“ se pridno tiska.

Tabernakelj na prodaj.

Prav lep, še le pred nekterimi leti prenovljen in pozlačen tabernakelj, bel s pozlačenimi ornamenti, pripraven za kak velik altar v rimskem slogu, z omarico, zerkalnato in pozlačenjem kinčano za izpostavljanje presv. Rešnjega Telesa, visok 1 meter in $5\frac{1}{2}$ cmt., širok 2 metra in 3 cmt. od zvedenca v tem delu pregledan in kot dober spoznan, je pri podpisnem predstojništvu po ugodni ceni na prodaj. Fari, ki bi ga potrebovala, bi bilo zarad ugodne cene ž njim ustrezno.

Fara sv. Ruprta nad Laškim
pošta: St. Georgen a. d. Südbahn.

1—3 Cerkveno predstojništvo.

Vino na prodaj.

Podpisani priporočuje svoja vina najizvrstniše sorte iz Gornje-Polskavskih goric na podnožju Pohorja in iz sloviti Jeruzalemskih goric, in sicer stara vina od l. 1868—1876. Cena je 14—22 fl. za vedro ali 29—41 fl. za hektoliter. Tudi odajem vino v steklenice pretočeno, po 50—60 kr. steklenico.

V Mariboru meseca marca 1879.

Dr. Dominkuš,
odvetnik in posestnik vinogradov.

3—3

Za spomladni in poletni čas

priporočam svojo
dobro odbrano zalogo volnatega, izvrstnega in novosegnega blaga
za obleko gospodom in fantom.

Dobil sem v službo moža, ki je znan kot izvrsten prirezač moških oblačil. Zato nikakor ne dvomim, da bodo moji sedanjji gospodje prejemniki pa tudi prihodnji prav zadovoljni.

Gledé mogoče nizke cene bodem zopet opravičil dobro ime, koje imam v tej reči užil 12 let.

ANTON SCHEIKL.

Gosposka ulica v Mariboru.

3—6

Mazilcem, malarjem za sobe, in lakirarjem!

OLJNATE BARVE

v dvakrát kubanem firnežu, fino strte, in pripravljene za takošnje mazanje. — Zavite v meburjih ali pa spravljene v lončkih in lesenih zabojih.

Izvrstne lake, firneže, suhe barve, bronzo in čopiče vsake velikosti in kvalitete, po najnižjih cenah priporoča

špecerijsko, kolonijalno, barvno in trgovstvo
z rudninskimi vodami

2—4

MATIČ & PLICKER,

v Celju, poštne ulice št 34. „pri volku“.

Poskušnje in cenilniki se pošiljajo franko in zastonj.

LIVARNA,
Badgasse Nr. 9
blizo sl. cerkve.

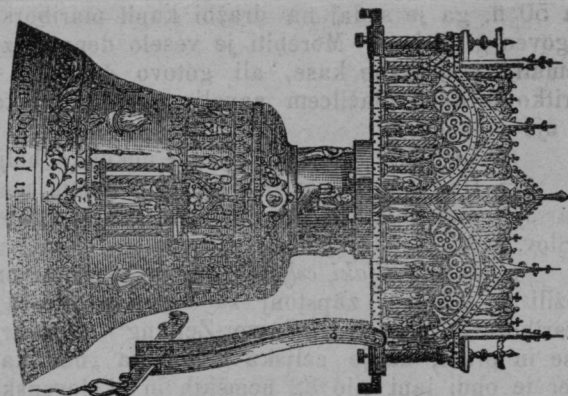

C. kr. izk. pr.

Številnih priznail
za zlate zvonove
je priredjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v MARIBORU

zliva posebno izvrstne zvonove iz najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pre-gibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne trese.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!

3—12